

COMERTUL INTERNATIONAL ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Autor: Liuba Pafîrnichi

Coordonator: dr. conf. univ., Rafael Ciloci

Abstract: *Globalization includes many complex processes with a dynamic variable reaching different areas of society. It may be a phenomenon, an ideology, strategy, or all together in one place. Globalization is the term used to describe changes in modern society and the world economy resulting from international trade and cultural exchanges. Globalization promotes in creased trade and investment barriers due to the fall and inter dependence between states. The economic context is of ten heard referring al most exclusively to the effects of trade and especially trade the liberalization or free trade.*

key words: *Globalization, international trade, global economy, international flows, trade balance, import, export.*

Actualmente, globalizarea presupune crearea unui spațiu mondial unic bazat pe patru piloni de bază: fluxuri de bunuri/servicii, persoane (migrația), capital și transfer tehnologic. Aceștia din urmă fiind asistați de alte structuri importante ale sistemului unic mondial: norme de drept, concepții politice, scheme sociale, sisteme educaționale și de ocrotire a sănătății. Cu alte cuvinte, *globalizarea nu este altceva decât conștientizarea lumii ca un fenomen complex integrat.*

Potrivit conceptului de dezvoltare durabilă a societății, comerțul are o importanță strategică pentru dezvoltarea echilibrată și viabilă a sistemelor economice și sociale din orice țară. Respectivul comerț este un sector de activitate precisă, cu un ridicat grad de complexitate, structurat pe domenii interioare multiple, în cadrul cărora roluri importante revin distribuției cu amănuntul, depozitării mărfurilor și aprovizionării cu ridicata, precum și activităților de import-export. Într-o asemenea accepțiune, comerțul reprezintă una dintre cele mai importante laturi ale economiei moderne, devenind elementul principal al economiei de piață, indiferent de forma acesteia.

Este evident, că Republica Moldova pentru a adera la procesul general al globalizării, nu poate ocoli procesele de localizare și regionalizare la nivel European. Inevitabil, ea trebuie să-și construiască calea proprie spre economia mondială ca parte componentă a unei zone geografice locale, concomitent să-și constituie raporturi durabile și echilibrate în cadrul UE, însă nu prin participarea directă la toate structurile instituționale internaționale. Globalizarea prin formele sale concrete, cum este **comerțul internațional**, integrarea și cooperarea fiind orientate spre economia mondială devin factorii esențiali de dezvoltare rapidă, de obținerea avantajelor competitive în producția de mărfuri și servicii prioritare.

În domeniul comerțului exterior, Republica Moldova a promovat o politică consecventă, orientată spre diversificarea piețelor de desfacere, spre facilitarea accesului mărfurilor și serviciilor moldovenești pe piețele externe. Acest lucru s-a realizat mai cu seamă prin semnarea unor acorduri menite să stimuleze activitatea comercială externă.

De exemplu, în mai 2001, Republica Moldova a semnat protocolul ce i-a conferit statutul de membru plenipotențiar al Organizației Mondiale a Comerțului. Acest pas se argumentează prin:

- consolidarea politicii naționale privind comerțul exterior;
- accesul la piețele externe;
- acces la mecanismele internaționale de rezolvare a litigiilor comerciale.

De asemenea, ea a semnat acorduri de comerț liber cu țările membre ale Comunității Statelor Independente, iar în iunie 2001 a devenit țară participantă cu drepturi depline la Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, semnând ulterior acorduri de comerț liber cu toate țările participante la Pact. În afară de aceasta, Moldovei i-au fost acordate facilități în vederea reducerii suplimentare a tarifelor în cadrul Sistemului Generalizat de preferințe vamale ale Uniunii Europene.

Dacă ne referim la R. Moldova, nu putem trece cu vederea unele progrese care au loc în specializarea economiei reieșind din avantajele comparative. Liberalizarea comerțului considerabil favorizează, în special, țările în curs de dezvoltare, care pot nu numai să extindă exporturile, ci și să controleze subsidiile necesare oferite prin programele pentru protecția industriilor. De menționat, că la creșterea de export-import o contribuție destul de importantă o au taxele vamale, regimul vamal și profesionalismul cadrelor care activează în acest domeniu. Referitor la taxele de import-export care sunt stabilite de R. Moldova, lasă de dorit: la un set considerabil de mărfuri importate (preponderent la cele agroalimentare) necesită o majorare, în timp ce altele (calificate ca materie primă – sursele energetice), necesită o micșorare, aliniindu-se cât de cât cu cele ale țărilor care beneficiază de clauza națiunii celei mai favorizată.

În același timp nu se face nici un fel de specificări privind latura negativă a unei așa politici unilaterale, care provoacă un șomaj în masă și un declin general în ramurile prioritare de specializare, invadarea pieței autohtone de mărfurile străine, imposibilitatea de rezistență concurențială din partea antreprenoriatului național etc. Piața autohtonă a Republicii Moldova are o capacitate redusă, deoarece declinul economic a generat diminuarea veniturilor populației, plasând capacitatea solvabilă a populației pe unul dintre ultimele locuri din Europa. Concomitent se reduce volumul importului, dar mai ales a exportului pentru a. 2009(în 2009 importul a scăzut mai tare ca exportul) în 2010 se atesta o creștere atât la export cât și la import (tab.1). Totuși, investigațiile mărturisesc, că, începând cu anii 1998-1999, comerțul internațional își desfășoară activitatea, înscriind cifre îmbucurătoare cu excepția anului 2009 (tab.1), privind structura și geografia exportului, însă coeficientul specializării țării este destul de insuficient și tinde spre o micșorare vădită.

Tabelul 1. Dinamica comerțului exterior al R. Moldova (mln dolari SUA)

	1998	1999	2000	2002	2004	2006	2008	2009
Export – total	631,8	463,4	471,4	643,7	985,1	1051,6	1591,1	1287,5
din care:								
în țările CSI	428,9	253,6	276,0	350,4	502,4	424,1	623,0	490,4
în țările Uniunii Europene	163,2	177,1	165,2	231,3	400,6	537,6	820,0	668,4
în alte țări	39,6	32,6	30,0	62,0	82,0	8,8	148,0	128,6
Import – total	1023,5	586,3	776,4	1038,0	1768,5	2693,1	4898,7	3278,2
din care:								
din țările CSI	440,0	241,9	259,7	408,8	764,7	1020,7	1737,2	1140,4
din țările Uniunii Europene	488,0	283,6	413,2	467,8	774,8	1218,5	2105,2	1422,5
din alte țări	95,3	60,7	103,4	161,3	228,9	453,8	1056,2	715,3
Balanța comercială – total	-391,7	-122,9	-304,9	-394,2	-783,3	-1641,5	-3307,5	-1990,7
din care:								
cu țările CSI	-11,1	11,6	16,3	-58,4	-262,3	-596,6	-1114,2	-649,9
cu țările Uniunii Europene	-324,8	-106,4	-247,9	-236,4	-374,1	-680,8	-1285,1	-754,0
cu alte țări	-55,7	-28,1	-73,3	-99,2	-146,8	-364,0	-908,1	-586,6
Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi – total, %	61,7	79,0	60,7	62,0	55,7	39,0	32,5	39,3
din care:								
țările CSI	97,5	104,8	106,3	85,7	65,7	41,6	35,9	43,0
țările Uniunii Europene	33,5	62,5	40,0	49,5	51,7	44,1	39,0	47,0
alte țări	41,6	53,7	29,1	38,5	35,8	19,8	14,0	18,0

Sursa: www.statistica.md

Tendința spre scăderea acoperirii importului prin export, care se manifestă tot mai pronunțat pe măsura creșterii insuficiente a economiei, afectează dur balanța de plăți a țării. În practica mondială se consideră critică situația când rata deficitului contului curent depășește 4,5 % din PIB. Republica Moldova, cu o mare depășire a acestei rate, este, practic, într-o stare destul de dificilă.

Așa, rata deficitului contului curent în PIB-ul R. Moldova sporește continuu, de la 2,5% în 1996 până la 6,6% – 1998, 23% – 2000 și la 36 – 38 % în anii 2006- 2008.

În conformitate cu Raportul Băncii Naționale a Moldovei, produsul intern brut estimat în prețuri curente pentru anul 2009, a constituit de 60043 milioane lei, înregistrând o reducere cu 6,5 % față de anul 2008, rezultat mai bun decât cel estimat anterior- o reducere de circa 8-10%.

Condițiile nefavorabile ale comerțului exterior, precum și costurile inevitabile ale tranziției și a anumitor remanieri subiectiviste în politica economică externă a R.Moldova în anii 2000-2009 fixează o permanentă reducere a competitivității produselor țării, fapt care se răsfrânge negativ.

Întru asigurarea echilibrului balanței comerciale este necesar de o creștere substanțială a exportului prin înviorarea ramurilor tradiționale a economiei ca: vinificație, producerea uleiurilor pentru industria cosmetică și parfumerie, a conservelor din legume și fructe, sucuri etc. Promovarea continuă a exportului devine o problemă vitală pentru creșterea economică și stabilizarea ei. În viziunea noastră, se cer măsuri radicale ale organelor de decizie pentru:

- încurajarea antreprenoriatului mic și mijlociu în privința producției prime pentru prelucrarea ulterioară a lor în articole de export;
- perfectarea bazei legislative privind achizițiile publice pentru a asigura o piață garantată producătorilor autohtoni;
- susținerea ramurilor, care produc mărfuri de substituție a celor de import ca suport de ameliorare a stării balanței comerciale;
- reorientarea structurii exportului în direcția produselor cu o mai mare pondere a valorii adăugate;
- implementarea tehnologiilor avansate posibile să majoreze calitatea produselor la cererea pieței europene;
- stabilizarea tarifelor vamale de durată medie la obiectele de import-export etc.

Bibliografie:

1. Bari I. *Economi mondială*. – București, 1997
2. *Culegere de acte normative privind reglementarea activității comerciale pe teritoriul Republicii Moldova*. -Chișinău, 1996.
3. Burnete S. *Comerț internațional. Teorii, modele, politici*. –București: Ed. Economică, 1999.
4. Gribincea A. *Globalizarea economică*. -Chișinău: USM, 2001.
5. Săndulescu I. *Relații și practici în comerțul internațional*. –București: Ed. a-II Beck, 1998.
6. Sută N., Miron D., Sută S. *Comerț internațional și politici comerciale contemporane*. - București:Editura ALL, 1997.
7. Cuznețov V. *Globalizarea și organizațiile internaționale*. Chișinău, 1998
8. www.statistica.md
9. www.chamber.md